

AARHUS
KOMMUNE

Recoveryorienteret socialpsykiatrisk indsats til personer med spiseforstyrrelser

Kommunale fagprofessionelle i Nordjylland
Comwell, fredag d. 20. april 2018

v/Hannah Dybbro og Solveig Christensen
Team For Spiseforstyrrelser, CBH, Aarhus Kommune

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Aarhus Kommune

AARHUS
KOMMUNE

Program

- Præsentation af Team for Spiseforstyrrelse (TFS)
- Specialiseret bostøtte – hvad er det?
- Fleksibilitet i indsatsen
- Målgruppe og sygdomsgrad
- Recoveryorienteret socialpsykiatrisk indsats i praksis
  - Værdigrundlag
  - Psykoedukation
  - Motivationsarbejde
  - Kost, mad og spising (måltidsstøtte)
  - Krop, fysik og motion
- Regler i TFS der ikke fraviges
- Flersporet behandling, koordinering og samarbejde
- Opkvalificering af medarbejdere

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Aarhus Kommune

AARHUS
KOMMUNE

Team for spiseforstyrrelser

- 9 medarbejdere
- Bostøtte (bydækkende)
- Indsats: ATA-tiden varierer
- Ofte flere kontaktpersoner til samme borger
- Vidensspredning

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Aarhus Kommune

AARHUS
KOMMUNE

Fleksibilitet i indsatsen

- ATA-tiden kan sættes op eller ned
- Stedet vi mødes kan variere
- Bostøtte via Skype
- Opgaven kan justeres eller helt ændre sig
- Arbejdstiden kan ændres med kort varsel
- Skift af bostøtte er mulig

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Aarhus Kommune

AARHUS
KOMMUNE

TFS - erfaringsgrundlag

Borgere henvises fra: Center for Spiseforstyrrelser, Psykiatrisk hospital og sagsbehandlere, eller pårørende og borgere henvender sig selv.

Siden januar 2006 har vi haft kontakt med ca. 100 personer med en af nedenstående diagnoser:

- Anoreksi
- Bulimi
- Atypisk spiseforstyrrelse

Komorbiditet; oftest med personlighedsforstyrrelse, angst eller depression.

Misbrug.

April 2018 yder vi bostøtte til 31 kvinder og 1 mand.

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Aarhus Kommune

AARHUS
KOMMUNE

Borgernes sygdomsgrad

- Borgere med alle sværhedsgrader af sygdommene henvises, og de kan være i alle motivationsfaser
- Indsatsen tilrettelægges i forhold til sygdomsgrad, motivationsfase og borgernes ønsker

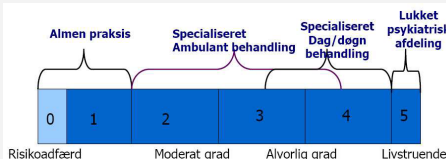

Illustration: Mette Waadegaard

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Aarhus Kommune

Recoveryorienteret tilgang

AARHUS KOMMUNE

CARe (Comprehensive Approach to Rehabilitation)
Rehabilitering og recovery af Jean Pierre Wilken og Dirk Den Hollander

Principper, strukturerende elementer og metoder
 Herunder fokus på 4 værdier:

- Selvbestemmelse
- Personorientering
- Personinvolvering
- Potentiale for udvikling/Håb

http://www.aarhus.dk/sitecore/content/Subsites/recoverydk/Home/Vores-erfaringer/Publikationer.aspx?sc_lang=da

Center for Bostøtte i eget Hjem
 Socialforvaltningen
 Aarhus Kommune

Handleplaner

AARHUS KOMMUNE

I arbejdet med handleplaner implementeres værdier, principper osv.

- Vi tager udgangspunkt i brugernes drømme og livskvalitet
- I første trin er der ikke fokus på problemer men på det, der kan give drivkraft til at blive rask
- Ingen overordnede drømme og mål afvises som urealistiske
- Herefter vurderes stærke sider og begrænsninger i forhold til målet
- Støttemuligheder og begrænsninger i netværket vurderes
- Vi vurderer behovet for professionel støtte, og det afklares hvilken støtte brugeren ønsker
- Sidst laves der aftaler omkring specifikke mål, der er realistiske at nå inden for en aftalt tid

Center for Bostøtte i eget Hjem
 Socialforvaltningen
 Aarhus Kommune

Selvbestemmelse – dilemma?

AARHUS KOMMUNE

Paternalistisk tilgang   Shared Decision Making   Informed Choice   Laissez faire pædagogik

Den professionelle har definitionsmagten	Den professionelle giver borgeren kvalificeret med og modspil med henblik på en fælles tilrettelæggelse af indsatsen	Den professionelle stiller sin faglige viden til rådighed med henblik på at borgeren får et kvalificeret grundlag at beslutte ud fra	Den professionelle tilbyder jvænt et kvalificeret, med eller modspil eller stiller sin professionelle viden til rådighed
--	--	--	--

Samarbejdsmodeller - fra paternalisme til laissez faire

Center for Bostøtte i eget Hjem
 Socialforvaltningen
 Aarhus Kommune

En generel socialpsykiatrisk indsats

AARHUS KOMMUNE

- Støtte til at udvikle og styrke personlige kompetencer
- Støtte til at udvikle og styrke sociale kompetencer
- Psykoedukation
- Støtte til at udvikle praktiske færdigheder
- Støtte til at påbegynde eller fastholde arbejde eller uddannelse
- Motivationsarbejde
- Koordinere indsatsen/ samarbejde med andre instanser

Center for Bostøtte i eget Hjem
 Socialforvaltningen
 Aarhus Kommune

En særlig socialpsykiatrisk indsats

AARHUS KOMMUNE

- Motivationsarbejde
- Psykoedukation
- Kost, mad og spisning
- Krop, fysik og motion

Center for Bostøtte i eget Hjem
 Socialforvaltningen
 Aarhus Kommune

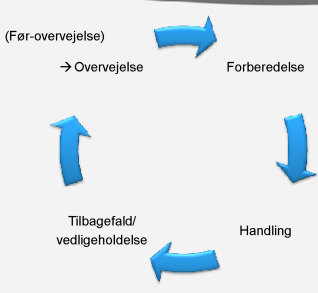
Motivationsfaser

AARHUS KOMMUNE

(Før-overvejelse) → Overvejelse → Forberedelse

↑ ↓

Tilbagefald/vedligeholdelse ← Handling

Prochaska & DiClemente (1986)

Center for Bostøtte i eget Hjem
 Socialforvaltningen
 Aarhus Kommune

Psykoedukation

AARHUS
KOMMUNE

- Undervisning om spiseforstyrrelsen
- Eksternalisering

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Måltidsstøtte

AARHUS
KOMMUNE

Principper for måltidsstøtte:

- afpasses den enkeltes færdighedsniveau
- trinvis træning af mere almindelige spisevaner under så normaliserede omstændigheder som muligt
- rækkefølgen af, hvad der først normaliseres bestemmes ud fra den enkeltes udfordringer, aktuelle færdighedsniveau samt nærmeste udviklingszone.

Kilde: psykolog Christina Prang Behr

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Måltidsstøtte

AARHUS
KOMMUNE

- Fysiske rammer
- Psykologisk/pædagogisk tilgang
- Før, under og efter måltidet

Kilde: psykolog Christina Prang Behr

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Måltidsstøtte

AARHUS
KOMMUNE

Hjælpeværktøj

- BMI-skema
- Kostplan udarbejdet af diætist
- Standardkostplaner fra Center for Spiseforstyrrelser
- Kostdagbog
- Recovery App

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Krop og fysik

AARHUS
KOMMUNE

Støtte til at opnå:

- hensigtsmæssig kropsopfattelse gennem samtaler, undervisning, kædeanalyse, færdighedstræning, øvelser og vejledning

Arbejde med:

- somatiske følgevirkninger af spiseforstyrrelsen
- at give hele sig selv positive og kærlige oplevelser
- at blive istand til at vælge hensigtsmæssige motionsformer og motionsniveau.

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Krop og fysik

AARHUS
KOMMUNE

KÆDEANALYSE


```

graph TD
    A[SÅRBARHED] --> B[UDLØSENDE BEGIVENHED]
    B --> C[TANKER]
    C --> D[KROP]
    C --> E[FØLELSER]
    D --> F[HANDLEIMPULSER]
    E --> F
    F --> G[ADFÆRD]
    G --> H["KONSEKVENSER (TILSIGTET & UTILSIGTET)"]
    H --> I["> PÅ KORT SIGT"]
    H --> J["> PÅ LANGT SIGT"]
            
```

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Id: Christina Prang Behr

Bedringsprocessen

- "Studier viser, at bedringsprocessen er langvarig for spiseforstyrrede patienter og typisk må forventes at vare flere år"
- "En opfølgningstid på mindre end 4 år viser, at 33% af anoreksipatienter gennemsnitligt bliver raske"
- "...en opfølgning på 4-10 år viser, at 47% i gennemsnit bliver raske"
- "...en opfølgning på mere end 10 år viser, at 73% bliver raske"
- "Dog tyder alle studier på, at der for både anoreksi og bulimi er en restgruppe på 15-25%, som har et kronisk eller i det mindste meget langvarigt sygdomsforløb"
- "Tilbagefaldshyppigheden er samtidig rapporteret til at ligge mellem 25-50% for begge diagnoser..."

(Sundhedsstyrelsen (2005); Spiseforstyrrelser – Anbefalinger for organisation og behandling side 71)

- Dødelighed: Anoreksi ca. 3%, Bulimi ca. 4%, Ednos ca. 5 %
(Crow , 2009 / Mette Waadegaard, KOK-uddannelsen, 2011)

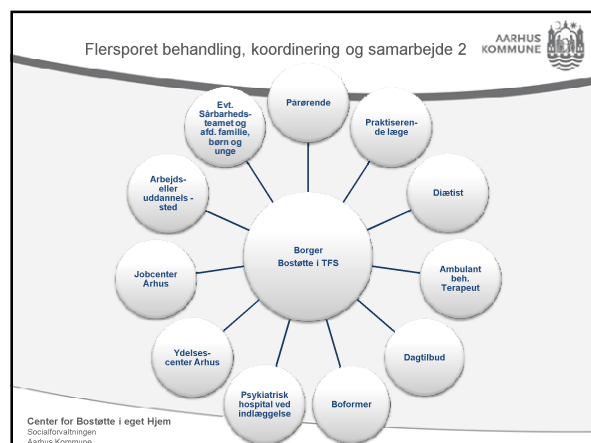
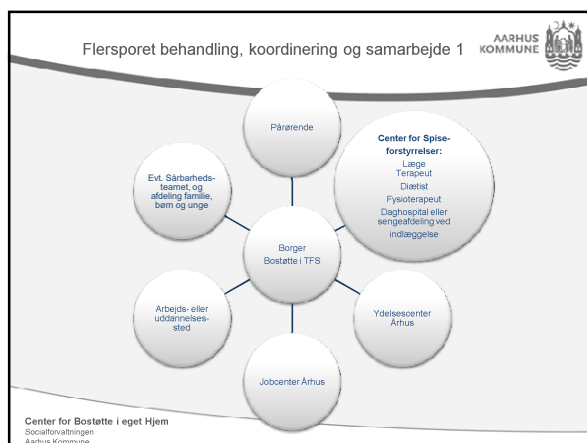
Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Regler der ikke fraviges i TFS

- Brugeren skal acceptere kontrol hos læge, og bostøtten skal have lov til at samarbejde med lægen
- Indsatsen skal give mening både for brugeren og bostøtten
  - Subjektiv vurdering fra begge parter
  - Indsatsen skal have effekt (stabilisering eller fremskridt fysisk, psykisk og/eller social. Forventninger til effekten bygger på studier vedr. bedringsprocessen, en recoveryorienteret tilgang og teamets erfaringer)

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Opkvalificering af medarbejderne

- Dialektisk adfærdsterapi
- Supervision
- Relevante kurser
- Dansk Selskab for Spiseforstyrrelser
- Litteratur

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune

Eftermiddag

- Gruppearbejde

Center for Bostøtte i eget Hjem
Socialforvaltningen
Århus Kommune